

Slovenski Tednik.

Politični in gospodarski list za kmetско ljudstvo.

Izhaja vsak petek.

List velja za celo leto 2 gld. 80 kr., za pol leta
1 gld. 40 kr. — Posamezni list velja 6 soldov.

Uredništvo in opravništvo lista je v „Narodni tis-
karni“ v Tavčerjevi hiši „Hotel Europa.“

Konfesionalne postave.

(Dalje.)

VI. Gledé farnih občin.

§. 35. Vsi katoličani istega obreda, ki stanujejo v fari, so farna občina. Vse kako cerkveno reč zadevajoče pravice in dolžnosti, katere so v postavah občinam izročene ali jim naložene, tičejo farnim občinam. Le patronatne pravice zamore tudi županija kot taka imeti.

§. 36. Ako nema kaka farna občina za svoje cerkvene potrebe zadosti lastnega premoženja ali drugih cerkvenih pripomočkov, pokrije se pomankanje z nakladami na farane.

§. 37. Natanjčeneje predpise o ustanovitvi in zastopu farnih občin, in kako se imajo njih opravila opravljati, prinese posebna postava.

VII. Gledé prava do cerkvenega premoženja.

§. 38. Na gospodarjenje s cerkvenim premoženjem bo država sploh tako gledala in ga varovala, kakor gleda na splošno koristne ustanove (štiftenge). Državno oskrbnštvo za bogočastje ima zlasti to pravico nadzorovati, da se ohrani stalno premoženje raznih cerkev in cerkvenih zavodov; ono se sme vsak čas prepričati, ali še obstoji to premoženje in ima, kar je potrebno, upotiti, da se zopet pridobi, od česar se je poizvedelo, da manjka.

Odločbe državlanskega zakonika oblasti in drugih privatno pravnih razmer, so tudi pri premoženji vseh cerkev in prebend mero-

dajne, in nastale pravde imajo razsojevati sodnije.

§. 39. Pri vseh cerkvah in cerkvenih zavodih ima se njih premoženje od premoženja prebend ločiti, po tem posebno oskrbovati in zaračunjati.

§. 40. Za vse pravne dolžnosti, za katere stoji cerkveno ali prebendno premoženje, imajo se pred vsem porabiti dohodki, in še le kedar isti ne zadostujejo, sme se načeti stalno premoženje.

Ako so pa razen cerkvenega ali prebendnega premoženja še drugi zavezanci, sme se za izvršitev te dolžnosti porabiti le tisti del stalnega premoženja, čegar dohodki niso potrebni za tekoče potrebščine, cerkve ali prebende. Ostalo imajo drugi zavezanci po razmeri svojih dolžnostij dajati.

§. 41. Premoženje cerkev in njihovih cerkvenih zavodov (ustanov in enacih) oskrbovati gre sploh cerkvenemu predstojniku pa zastopu tistih, kateri so, če premoženje ne zadostuje, zavezani, da pokrivajo stroške za cerkvene potrebščine, in stojijo le podporno za dolžnosti cerkve ali cerkvenih zavodov.

§. 42. Vsled tega v paragr. 41. omenjenega načela imajo premoženje farnih cerkev skupaj oskrbovati farni predstojnik, farna občina in cerkveni patron.

§. 43. To v paragrafi 41. in 42. postavljeno načelo bo natanjčeneje izpeljala posebna postava.

§. 44. Premoženje škofijstev, kapitelnov pa samostanov se bo tudi dalje oskrbovalo po dosedanjih statutnih predpisih, brez škode pa državne pravice do nadzorovanja (§. 38).

§. 45. Mej mejami prej omenjenih odločeb ostane škofom in njihovim namestnikom na oskrbovanje cerkvenega v njihovih vladikonavinah ležečega premoženja tisti upliv, kateri jim po cerkvenih predpisih tiče, vendar pa vedno z ozirom na to, da ti cerkveni predpisi ne nasprotujejo državnim postavam.

§. 46. Prebendno premoženje oskrbujejo duhovni, uživalci prebende, patronu gre pravica nadzorovanja, škofom in državi pa pravica višega nadzorstva po §. 38.

Postavni predpisi, po katerih imajo farne občine skrbeti za prebendna poslopja, ostanejo v veljavi.

§. 47. Čisto cerkvene ustanove oskrbujejo slej ko prej cerkvene oblasti. Dvombe o tem, ali je kaka ustanova čisto cerkvena ali ne, razsoduje v zadnji inštanci minister bogočastja.

§. 48. Da veljajo pisma o pravnih opravilih za cerkev ali za kak cerkveni zavod, treba je, da ga podpišejo cerkveni predstojnik in vsaj dva uda v §. 41. omenjenega zastopa.

§. 49. Znamenite spremembe v bistvu cerkvenega, prebendnega in ustanovnega premoženja morajo se neutegoma naznaniti državnemu oskrbništvu bogočastja.

§. 50. Kedar se ima cerkveno in prebendno premoženje, ali premoženje cerkvenih zavodov (ustanov in enacij) plodono rabiti in obračati, so, kar se tiče načina in pogojev za varnost, merodajni tisti predpisi, ki veljajo v prid osob, katere uživajo posebno postavno varstvo.

Pri vzajemni podpori mej cerkvami iste vladikovine priustljivi so izjemni iz posebno važnih vzrokov, treba je pa, da se o tem porazumete državno oskrbništvu za bogočastje in škofijstvo.

§. 51. Premoženje katoliških cerkev, prebend in duhovskih zavodov oddajati ali obteževati sme se slej ko prej le po odločbah miniterjalnih ukazov 20. junija 1860. (drž. zak. šte. 162) in 13. julija 1860. (drž. zak. šte. 175), izvzemši oni predpis, vsled katerega takošne opravila potrebujejo dovolitve papeževe kurije.

§. 52. Dokler se ne izdajo posebne postave o oskrbovanji cerkvenega in prebendnega premoženja (§§. 37. in 43) imajo se da se izpeljejo odločbe te postave, po ukazih izdajati potrebni predpisi.

§. 53. Ako prestane kaka posamezna cerkvena skupnost ali tak zavod, ki sta samostálno imela svoje premoženje; zapade to premoženje verskemu zakladu, če ustanovna pisma ne ukazujejo kaj drugega.

§. 54. Če se da po več letnih ostankih iz dohodkov cerkvenega premoženja gotovo skleniti, da nij treba celega premoženja za odločeni cerkveni namen, zamore državno oskrbništvu za bogočastje po zaslišanji dotičnega škofijstva ukazati, da se tisti del premoženja, kateri je na čez primeren letnim ostankom, nakloni drugim cerkvenim namenom, za katere nij zadostne založbe. Vendar se pa v takem slučaju ne sme kratiti uže pridobljena pravica kake cerkvene osebe. Nikdar se tudi ne smejo stako naredbo prestopiti odločbe dokazljive po ustanovnem pismu.

§. 55. Prepire o dolžnosti, skladati za bogočastne namene, razsojujejo politične oblastnije po redni vrsti, če se davščina terja od koga kot občanarja kake cerkvene občine; ako se pa to tirja na podlagi posebnega pravnega imena, pristojne so sodnije. Terja se pa davščina iz patronatnega imena, pristojne so v takih pravdah oblastnije omenjene v §. 33. in 34.

§. 56. V kakoršnih koli prepirih o davščinah za bogočastne namene imajo administrativne oblastnije, če to zahtevajo nujne potrebe dušnega pastirstva, pravico, vse kar je primerno, začasno urediti na podlagi dosejanega mernega posestva; ali če se ta ne da takoj poizredeti, na podlagi hitro poizvedenih dejanskih in pravnih razmer.

§. 57. Zmirom z ozirom na vse predne odločbe, ostanejo še veljavni predpisi v posameznih kronovinah in deželah dani zastran zidanja in hranjenja cerkvenih in prebendnih poslopij, in zastran priskrbovanja cerkvenih paramentov, pohištva in drugih potrebščin.

Prav v teh zadevah imajo administrativne oblasti tudi za naprej, če kak javni zaklad doplačuje, uradno, če pa nij tako, na zahtevanje dotičnih strank vse utopiti, da so potrebni stroški pokrijejo. Zlasti morajo če je znancev, dan za ustmeno obravnavo razpisati, pri kateri se odloči, ali so ti stroški potrebni ali ne, in če so, je skušati, da se vsi zavezanci zedinijo o načinu, po katerem bi se dali stroški pokriti.

Ako se ne da to doseči, imajo o preprični dolžnosti na podlagi pri ali po obravnavi poizvedenih dejanskih in pravnih razmer razsoditi v redni vrsti, in to končeno ali začasno, kakoršne so okolnosti (§§: 55, 56.)

(Konec prih.)

Domače stvari.

— (Iz Mozirja) na Slovenskem Štajerskem se nam piše 9. junija: Ravnateljstvo gornje-savinske posojilnice se je ustanovilo ter izvolilo za ravnatelja g. Ivana Seljaka, župana v Rečici, za denarničarja g. Antona Goričarja, posestnika in poštarja v Mozirji in za knjigovodjo g. Tribuča, trgovca v Mozirji. Storili so se že vsi potrebni koraki za registrovanje posojilnice pri okrožni sodnji v Celji, tako da utegne posojilnica še ta mesec svoje delovanje začeti.

— (V Novem mestu) je bila 8. t. m. delitev državne pomoči lani po toči unesrečenim Dolenjcem. Navzoči so bili tudi drž. poslanca Pfeifer in Hočevan, 10 županov in trije zaupni možje. Namestovalec deželnega načelnika kn. Meternih je dal „diné“ katerega se je 36 gostov udeleževalo in se obilgatne napitnice napivale.

— (Iz Šoštanja) na slovenskem Štajarji se nam piše: (Cinkove fužine. — Železnica. — Posojilnica.) Tukaj so že več sto let stare cinkove fužine in se je v prejšnjih časih dosti cinka in tudi nekaj srebra nakopalo. V poslednjih letih pa so jame vsled slabih gospodarjev bile zapuščene ter fužinska poslopja zanemarjena in na pol propala. Zdaj se bode vse to zopet predručilo in rudokopje na novo za-

čelo. Prišla je namreč te dni cesarska komisija iz Celja ter od sedanjih lastnikov za čarar kupila tukajšnje cinkove fužine za 8000 gld., pač nizka cena, ako se pomisli, da so iste fužine pred 15 leti veljale 80.000 gld. Cink se bode prevažal v Celje v tamošnjo erarično cinkovo fabriko. — Vsled tega nakupa se po pravici nadejamo, da se zida železnica od Celja skozi savinsko in škalsko dolino v spodnji Fraiberg. Dokler nij železnice, bi se moral cink po vozovih v Celje prevažati, kar bi nerazmerno veliko stroškov prizadelo. Prihodnji državni zbor bode imel to stvar pretresavati in prepričani smo, da se naši državni poslanci, kakor doslej, tudi pri tej priložnosti bodo potegovali za korist naših okrajev. — Pogodba ali pravila naše hranilnične in posojilnične zadruge so že okrožni sodnji v Celji predložena, da se zadruga vpiše v združni register. Zadržni deleži so se začeli vplačevati in 1. julija začne posojilnica gotovo svoje delovanje.

— (Iz Slovenske Bistrice) na Slovenskem Štajerskem se nam piše 8. jun.: Vaš dopis zarad nove okrajne ceste pod Pohorjem je vzbudil pozornost o potrebi in koristi te ceste in naš okrajni zastop bode, kakor slišimo, že v svoji prvi seji pretresoval celo stvar. Upamo, da najde sredstev, ustrezati željam pohorskih prebivalcev našega okraja. — V vinogradih prav lepo kaže trsni les naglo raste, zlasti šparoni kažejo dosti zdravega grozdja. Je pa tudi vreme za vinograde zelo ugodno, solnce pripeka, kakor sredi poletja; denes kaže termometer v solnci 35° R. Sadja pa smo si več pričakovali kakor ga bode; mraz aprila in maja je poškodoval posebno jabelčno cvetje in orehe. Gruške, marelice in breskve so še precej polne; slive pa odpadajo. Žito lepo kaže, krmé pa ne bo preobilo, zato živina v ceni pada. Voli še nedavno po 300 gld. se dobivajo zdaj za 200 gld. Sploh je hudo pomanjkanje denarjev, dragina žita zlasti koruze pa zmiraj večja. — V sredo 3. jun. je v naši okolici debela toča se vsula, vendar ne toliko, da bi bila veliko škode napravila.

— (V Črnomlju) je bil kn. Metternich kot namestovalec dež. načelnika 10. t. m. in ga je sprejela tamošnja duhovščina in uradniki. — Drug dan je bil v Metliki. Prebivalci so ga prosili, naj vendar odpravi vojaški kordon, ker živinske kuge nij. A tega nij storil, ker novi deželni zdravnik protivno trdi, da živinska kuga je.

— (Iz Preserjev) v ljubljanski okolici se nam piše: Ker je gosp. učitelj v Preserjih dobil 17. maja naznanilo, da ima iti 18. maja k okrajnemu šolskemu svetu, poprosil je tamošnjega stud. phil. g. V. naj podučuje oni dan v tamošnji šoli, da ne bi otroci zastoj prišli v šolo. To je g. V. iz dobrovoljnosti tudi storil. Sedaj naj sluša svet, kakove laži je naš župan raztrosil zato med svet. Omenjeni gospod studiosus phil. je učil v šoli računstvo. Koliko se more pri tem predmetu o veri govoriti, ve vsak človek, samo naš župan je drugih mislij. Dalje je bral z otroki sestavek iz berila: „Lev“. Pojasnoval jim ga je ter govoril o mačjem plemenu. Kaj ima vera opraviti z mačkami, to tudi sam naš župan vé povedati. Prosil je pozneje župana, naj prekliče ono govorjenje ali spriča o g. V. raztrošene laži. Odpisal pa mu je na ravno tisti list sledeče: „Odgovorim na to pismo de več kod 10 pritožniku t. j. očetu je bilo tukaj, da če bode tisti z dolgo brado hodu u šolo otroke učiti da otrok nabodo pošilali u šolo, jas odgovorim usacmu, da jas sim Gospodu učitelju reku, da če on zastran zadržka na more u šolo, naj pa otroci al šolarji doma ostanejo. — To je pa bilo povedano (komu? kdo? Pis.) da se je učilo kar sem en malu slišu, da je Bog več paru ljudi ustvaru, jen da če je Kristus res od smerti ustav, je bilo uprašajne, kdo ga je vidu to je že neumno uprašajne, sej to se more skuzi vero vedit pa ne vidit. Pa kaj tacga se na spodobi otrokam pripoldvat. Petelin, purgermojster v Preserjih.“ Kdor kar tje v en dan taci bedarij dolži, more le lažnik biti. Kakor je videti iz odgovora županovega, on ne verjame, da je bog več parov ljudij ustvaril, in to ima prav, kajti nekatere surovine menda res niso

božja stvarjenja! O Kristusovem vstajenji, katera reč je uže davno dognana, bi se menda tudi samo naš župan še rad pričkal.

— (Iz Vipavske doline) se nam piše 14. jun.: Huda burja je od 13. na 14. tega meseca tukaj neizrečeno mnogo škode naredila. Vse je kakor omlačeno snopovje. Trte je vse polomila, tudi vse drevje, posebno črešnje, ki so ravno zorile. Nanos je bil 14. t. m. zjutraj ves bel. Nadejali smo se dobre letine, pa žali bog vse je proč. Žito je burja vse polomila.

— (V Starem trgu pri Ložu) je razpisana učiteljska služba s 400 gld. letne plače. — Učiteljice, ki podučujejo v ročnih delih, imajo prednost.

— (Ali je liberalizem kriv?) da so suroveži učitelja iz Žabnice pri Loki po noči smrtno ranili, kakor so naši klerikalni listi izvedeli? Nij vrag, kajti bolj trejtalnega in klerikalnega kraja nij pod solncem nego je oni.

— (Idrijska občina) je izvolila ministra Chlumeckega za častnega meščana.

— (Strela je ubila), kakor se „S.“ piše, neko žensko pri Galenhofnu v slovenjegraškem okraji, ko je na polji delala.

— (Iz Kamnika) se nam piše: Na včerajšnjem semnju je bilo živine veliko in cena visoka, a kupcev je manjkalo. Sploh je bil sejm slab, kmet nema denarja, ker si mora še najpotrebnejše reči kupovati.

— (Umor.) Iz Kamnika se nam dalje piše: Penzioniranega policijskega komisarja, ki je bival tukaj uže več let, 78 let starega g. Mau-a so včeraj našli ubitega v njegovi kopalni uti v Nevljah. — Zločinstvo je storil kakor sploh ljudje govore, neki sorodnik, kateremu nij hotel dati, kar je zahteval. Resnico bo uže pokazalo preiskavanje.

— (Požar.) V pondeljek 8. t. m. je strela udarila v stolp cerkve v Čirčiču pri Kranji. Stolp je ves zgorel, da ogenj nij dalje segel, zahvaliti se je stavitelju škofove hiše v Kranji, ki je bil s svojimi delavci na pomoč prihitel.

— (Kozé) so se v Ljubljani začele zopet po malem prikazovati. Bati se je, da ta

epidemija z razstočo vročino zopet huda ne postane.

— (Toča) je močno pobila 10. t. m. v ljubljanski okolici: v zgornji in spodnji Hrušici, Štepanji vasi, v Mostah, v Bizaviku.

— (Nek jetniški nadzornik) je v sredo proti večeru na starem trgu v Ljubljani svojo ženo tako pretepel, da se je dvakrat na tla zgrudila. Mož in žena sta bila močno pijana. Končno so ja policaji na rotovž peljali.

Politični razgled.

Notranje dežele.

Minister za pravosodje je vsem višjim državnim pravdnikom v Cislejtaniji poziv poslal, naj z vsvo odločnostjo na to delajo, da se bodo postave proti onim, ki se zoper javno varnost po kmetih pregrešujejo, ostro spolnjevale. Posebno proti postopačem in potepuhom naj se ostro postopa, kateri naj se oddajajo v prisilne delavnice in naj se pazi na nje.

V notranji politiki so spremembe v **vojnem** ministerstvu edini važen predmet. O tem govorimo na drugem mestu. Tu nam je še poročati, da je razen osebe ministrove, tudi šef generalnega štaba nov; imenovan je zato general b. John, Kuhn pride v Gradec za komandujučega generala, baron Josip Philippovič pride za komandujučega generala v Prago, baron Franc Philippovič za kom. generala v Brno, cesarski namestnik Weber za namestnika v Prago (na Kollerjevo mesto.) John je samostalen kot šef generalnega štaba, a dozdanji „vodja“ gen. štaba Galino, je odstavljen. Tudi načelnik prezidijalnega urada vojnega ministerstva obrst Dumoulin je odstavljen in pride na njegovo mesto generalmajor Stranski. Torej so premembe velike in pomenijo marsikako premembo dozdanjega vojskega sestava. Ker pride Weber iz Brna v Prago, — pač še menj verjemo na kak „ausgleich“, da si je Weber le birokrat, ki je služil, Giskro tako kot Hohenwarta ali Lasserja.

Klerikalni „Čeh“ je obetal kako se bodo češki škofje konfesionalnim postavam ustavljali. A zdaj je isti list prisiljen povedati, da je le humbug delal, kar ga nobeden škofov nij pooblastil take namene proglašati.

Vnanje države.

Francoska narodna zbornica je predlog levega centra glede proklamiranja republike s predsednikom Mac-Mahonom zavrnila

na ustavno komisijo, ter je nujnost predloga sprejela s 345 proti 341 glasovom. Analog predlog Lamberta se je tudi izročil ustavni komisiji. Larocheoucauld je prinesel predlog za ustanovljenje monarhije. A narodna zbornica ga nij pustila izročiti komisiji. Vlada se debate nij udeležila, nego je zbornici prepustila popolnem svobodno delovanje. Mac-Mahon je več departementov dejal v obložen stan.

Don Karlos vojui minister general Elio je v Pariz prišel in ostane nekaj dni tam. Namen njegovega popotovanja se lahko ugane. Uže nekaj dni sem se karlistični marquis de Valdespina zastoj trudi, na Francoskem posojilo dobiti. A zastoj. Angleški bankirji so, kar je Bilbao padla, svoj žakeljček zadržnili, Francozi tudi načejo tja posoditi, ker se vrnitve nij nadejati, in zato je šel Elio sam v Pariz a vendar težko da bi kaj priberačil.

Gospodarske stvari.

Prikazni v naravi.

(Spisuje France Žiher.)

I.

Dež in toča.

(Dalje.)

Kakor sem zadnjič omenil, poslužujejo se ljudje različnih vraž iz nevednost, a to nevednost pa neke bire ljudje v svoj prid ali dobiček uporabljajo. — Velikokrat se sliši, posebno v cerkvi, da če strela udari, toča pobije, mraz ali povodenj ugonobi pridelke na polji in v gorah, — to je božja kazen ali kaštiga, temu so krivi brezverni liberalci itd. — Mislmo si enega gospoda, imajočega mnogo podložnikov, katerih večina prav marljivo dela in uboga; a ta gospod jih zmiraj pretepa, ali se na drug način nad njimi huduje. Bodo li podložniki tega gospoda ljubiti mogli? — Gotovo ne! Ker so prisiljeni mu pokorni biti, ga ubogajo, a v srci nijeden nič dobrega ne misli, temuč vsak ga sovraži. Hočemo pa mi morebiti tako lastnost bogu pripisovati? Gotovo bi to boga žalilo, saj nam ga naša vera kot najboljšega, najdobrotljivejšega očeta opisuje, kateri nam le dobro hoče.

Ne smemo tedaj misliti, da je to kazen božja, kar se v naravi godi, kajti vse prikazni se vršijo po naravnem poti, vsemodri stvarnik je vse tako uredil, da vse, kar se v naravi zgodi, more svoj uzrok imeti. Ko bi tako ne bilo, zagotavljam vas, da bi uže gotovo bili duhovniki s papežem naprosili

čudež, da bi vse svobodomiselnosti, naj si bodo gospodskega ali kmetijskega stanu, pri vedrem nebu strele popokale. — Če je suša, gredo ljudje dostikrat s procesijo za dež prositi. Duhovniki dobro znajo, da procesije nič ne pomagajo; kajti če se ne bo dovolj dežnih oblakov nabralo, ne more deževati, če ljudje noč in dan molijo. — Imamo vremenskega preroka kateri nam več ali manj ur, saj do 24 ur naprej pove, če bode dež, vihar, huda ura ali ostane še vedro in ta prerok se imenuje zrakomer (tlakomer) ali barometer. Živo srebro v zrakomeru nam kaže, bode-li lepo ali deževno vreme. Vsak umni gospodar, bi moral imeti zrakomer, ter pogledati na stanje živega srebra poprej, nego kosce na travnik pošlje. Ne bo dal kositi, če živo srebro pada, kajti prepričan je, da bo skorej dežvalo.

A tudi gospodi fajmoštri so umni gospodarji, in imajo navadno zrakomer. Zgodi se mnogokrat, da je suša, a gosp. župnik pa še ne oznanja procesije da bi šli za dež prositi. Zakaj ne? zato ker njegov zrakomer pravi, da bo še prav lepo vreme ostalo. Če pa zrakomer kaže, da bo v kratkem deževalo, oznanja ljudem, naj pridejo k procesiji, da bodo za dež prosili, in če deži, in navadno v kratkem, mislijo ljudje da so oni dež sprosil od katerega uže je župnik poprej znal da pride. Ne pravim, da bi se povsod tako procesije snovale, pa prigodilo se je uže v različnih krajih.

(Dalje prih.)

(V obrambo naravnega vina.) Nedeljo 7. maja je imel „pomnoženi odbor vinorejcev“ v tukajšnji kazini sejo. Pri tem so predlagali odborniki dr. Mullé, Pascotini, Schedivy in Werk sledeče: Centralni odbor štajerskega gospodarskega društva naj se naprosi, po odseku za vinorejo in po vinorejskih društvi natanko poizvedeti, kako se vino pripravlja in kaka so vina, ki se dobivajo v prometu, naj se poizvedo splošne nerodnosti pri pripravljanju vina in pri kletarstvu, ter naj se temu odpomore s popotnim podučevanjem in ljudstvu razumljivimi spisi, in naj posebno izvedenci potrdijo razloček med narejenim in naravnim vinu, in da naj to v pomirjenje kakor v poduk vinorejcem razglase. — Odbor, ki ima varovati interese štajerskih vinskih producentov je stavil predlog, naj se postavijo referenti, ki bodo podajali natanko formulirane pozitivne predloge, kako bi se štajerskemu vino-

rejstvu po potu samopomoči in dalje po potu primernih postavnih in administrativnih pravil dalo tako potrebno pomoč sploh in posebno nasproti škodljivemu uplivu vinske fabrikacije in ponarejevanja. Ti referenti se imajo naprositi, naj svoje referate v seji 19. julija poročajo. — Dalje je ta odsek predlagal, naj bode v sredi avgusta meseca občni zbor štajerskih vinskih producentov, kateremu naj se predloži in za sprejem priporočajo sklepi komiteja. — Dr. Sernec je predlagal, naj se slavna vlada 1. opozori na to, da se zdravju škodljive snovi bolj ko kdaj primešavajo vinu, 2. opozori, da narejanje „vina“ iz drugih rečij, ne iz grozdja ne spada k prvotni produkciji, nego da se ima smatrati za obrt ter tudi tako z zjim ravnati, 3. naprosi, da proglasi ta obrt za koncesionirani, ali tak, ki potrebuje uradnega privoljenja, 4. naprosi, da se umeteljno vino pod drugim imenom sme prodajati, 5. vlada naj se naprosi, naj naa podlagi obstoječih postav vinske senzale postavavi, ali naj vsaj začetno reformo dotičnega postavodastva pospeši ter izvrševalne ukaze prej ko moč razglasi, oziroma na to, ker umeteljno vino izpodrija prodajanje naravnega.

Za referente so bili voljeni gospodje: dr. Hirschhofer, dr. Sernec, Ferdinand Auchman in Marco. Prihodnja seja bode tretjo nedeljo mececa julija.

St. Janeza rež.

Lani o tem času priporočali smo gospodarjem, naj zasejajo sv. Janeza rež. Tudi letos to priporočilo ponovimo. Razloči se sv. Janeza rež od navedne rži; da požene dosti več klasov, da se, ako je bila nasajena med kresom in velikim šmarjem sme jeseni pokositi in popasti in vendar drugo poletje daje obilno žito. Sicer pa tudi sv. Janeza rež potrebuje dobro gnojeno zemljo, ako se hoče od nje dobiti krma in žito. Najboljši čas za setev je od kresa do sredi meseca julija; za oral (joho) zadostuje 1 1/2 vagana.

Poljske miši.

Poljske miši v hladnih mokrih letih same po sebi poginejo, a kolikor jih ostan, se neznan hitro pomnože. Miš povrže od marca do jeseni vsakih 6 do 8 tednov 6 do 12 mladit, katere zopet po 8 tednih mlade rodi. Mogoče je tedaj, da iz enega samega mišjega para v enem poletju pride do 23 tisoč in več miši. Kako končati te nadležne živalice?

Najboljši pomoček je žvepleni dim. Vzememo se mali koščki žvepla ali se napravijo posebne svečice, katere se vžge, naglo v mišnino ali mišjo luknjo vtaknejo; a mišnina se precej z kamnom ali prstjo pokrije in trdo zatepta. Miši s strupom končati, bi ne svetovali, kajti lahko se po takih miših ostrupijo druge živali, ki bi te cerknene miši požrle zlasti kanja, katera miši najbolj gonobi.

Vreme in letina.

Letos imamo res čudno vreme, zdaj silna vročina, pa zopet burja, dež in mraz. Po toplih dnevih sredi aprila prišel je mraz od 27. aprila do 1. maja ter se sredi maja ponavljal in dosti škode naredil po polji in vinogradih. A nastopili so potem topli dnevi in škoda se je precej popravila. Binkoštni ponedeljek in torek je deževalo, odslej pa je nastopila taka vročina, kakor sredi poljetja. Termometer je kazal v poldne v senci do 31° C., v solnci pa do 37° C., v Benetkah na sv. Rešnjega telesa dan celo 42° C. Sploh je od 29. maja do 12. junija temperatura vsak dan za 3 do 4° C. prekosila navadno povprečno temperaturo v tem meseci.

Že 8. junija pa se je vlila na več krajih huda ploha, hude ure so bile vsak dan zdaj v tem, zdaj v drugem kraju. V petek 12. junija popoldne je začela burja pihati, deževati, na planinah pa snežiti. Temperatura je silno naglo padla, od 31° C. na 7° do 8° C., tedaj za 18° in bati se je bilo vnovič škodljive slane; 13. in 14. junija je bila temperatura za 7°, oziroma 10° C. pod navadno povprečno. Ves čas je deževalo, vmes pa burja pihala. Sneg je padel po Gorenjskem, Koroškem in Gornje-Štajerskem, po dolinah so bile povodnji. Škoda po tem vremenu je zopet velika, kakor se nam iz raznih krajev poroča, zlasti po Krasu in in Vipavskim v vinogradih. Rež, ječmen, pšenica ravno zdaj v cvetji je poleglo, kakor poteptano; sena nij mogoče spravljati.

Sava je silno narastla in poplavalala daleč okoli vsa polja in travnike. Denes 16. junija se začne vedriti, burja je ponehala in solnce skuša prodreti skozi oblake. K sreči v vinogradih na Dolenjskem in Štajerskem še nij cvestvi začelo in ako zdaj zopet toplo in jasno postane, še je upati dobre vinske letine. Krompir dobro kaže, sena pa je tam, kjer so že pokosili, za tretjino manje, kakor lani. Polegla žita se bodo težko več vzdignila, tedaj bode slabo za slamo in tudi menj zrnja.

—š—

Razne stvari.

*(Dunajski mesarji) so hoteli ta mesec uže tako visoke cene mesa še povikšati, in so iskali uzroka za to. A njim v sitnost je vsak dan več živine na trgu, ki je pala uže za 3 goldinarje pri centu in tako ne bodo mogli cen še višje riniti, ampak bodo še dosedanje morali znižati.

*(Rotšildova hči) v Parizu je naredila nedavno poskušnjo za učiteljico. Mi bi jej svetovali, naj pride k nam za učiteljico, bi jej znali milijoni, ki jih bo od svojega očeta dobila, prav priti.

*(Šolstvo v Japanu.) Japonski odbor za javno odgojo je naredil velikansk načrt za reformo šolstva. Po tem načrtu se ima v Japanu narediti 8 vsučilišč, 38 gimnazij, 210 gramatikalnih šol in nič manj, nego 53.760 mestnih in ljudskih šol.

*(En revež.) Poznanjski nadškof je zaprt ker je bil državi nepokoren. Ko je gospodska njegovo stanovanje preiskovala, našla je tam 123.000 tolarjev gotovine.

*(Požar) je bil oni teden v Moskvi na Ruskem, blizu tamošnjega kolodvora, ki je požrl 110 hiš in več ljudij.

*(Velika starost.) V Parapanami v Braziliji živi 116 let stara ženska, popolnem močna in zdrava. Ona pravi, da so bile ženske, ki so se z njo skupaj igrale, veliko močnejše, kakor sedanjí ženski zarod.

*(Prepoved kadenja.) V Obwaldnu na Švicarskem je deželni svet uže leta 1848, ker je tobak za zdravje škodljiv, izdal prepoved proti kadenju in nosljanju. Ker pa se je na ono prepoved uže pozabilo in dandenes sploh vsak uže kadi, da se le mleka odvadi, je 10. t. m. sklenil vladni svet, da se ima prepoved od 1848 še enkrat razglasiti in da imajo starši, njihovi namestniki in policaji gledati, da se bode ravnalo po njej, sicer zapadejo sami kazni. Ta prepoved zabranjuje popolnem kadenje in nosljanje onim osobam, ki še niso 18 let stare. Tisti, ki temu nasproti ravnaajo, plačajo vprvič 10 bacev (1 gl. 43 kr.) — drugič pa 20 bacev (2 gl. 86 kr.) V tretjič jih ima pa dotični občinski svet vladi naznániti, ki jih bo ostro kaznovala. Taki, ki plačati ne bodo mogli, dobodo telesne kazni, namreč s palicami. — Ali bi ne bilo tudi pri nas dobro kaj takega vpeljati? Vsaj je tudi pri nas cigara včasí skoraj daljša, kakor oni, ki jo drži v svojih mlečnih ustih.

*(Rop.) Pretekli teden so neznani roparji v občini Ramljane pri Otočan župniku Brozoviču, ko je bil ravno v sosednjih

* (Bolnica.) Neka zelo občutna bogata ženska, ki je mislila, da je bolna, je šla v toplice v Ems. A preden je tja odpravila se, je prosila svojega zdravnika, naj onemu v toplicah njeno bolezen dobro opiše. Mož jej res spiše pismo, ter ji ga da. Ženske so pa zvedave. Tako je tudi ta na potu odprla pismo, da bi videla, kaj zdravnik o njeni bolezni sodi. V pismu je bilo pisano sledeče: „Ljubi gospod kolega! Jaz vam pošiljam ženskega pavijana, ki je z vsemi slabostmi svojega spola obdarjen. Le dobro obdelajte to zverino. Zdrava je kakor nosorog, in njena mošnja je strašno polna.“ Ko ženska pismo prebere, pade v omotico. Kaj se je pa dalje zgodilo, nij še znano.

* (Lepo rečeno.) Amerikanski list „Golden Globe“ je nehal izhajati, ker je redaktér „zginil“. Da je zginil, oznanil je v zadnjem listu njegov tovariš tako-le: „Naš urednik je zginil. Na zadnje so ga videli stati pod nekim drevesom, pri katerem je par mož za vrh vlekle.“

* (Zaviranje procesije.) Iz Jaske se „Obzoru“ piše, da farne ovce fare Plešivica nijso pustili, da bi bila na sv. rešnjega telesa dan procesija „ker tamošnji župnik nij pustil, da bi bili pri zadnji nevihti zvonili, in jim je, kakor pravijo toča zato vino-grade pobila“. Omike treba! Ta pop je pameten, a kmetje so norci.

* (Nesreča.) Iz Bekeš-Cebe se piše: Dva sinova premožnega meščana sta šla preteklo nedeljo z malim čolnom na globoko reko Kereš. Pri tem je bil mlajši toliko nesrečen, da se je izpodteknil ter v vodo pal. Starši brat, kakih osemnajst let star, skoči oblečen, kakor je bil v vodo, da bi brata rešil, kar se mu je s pomočji seljakov tudi posrečilo. On sam pa je izgubil pri tem življenje. Kajti akoravno je dobro plaval, mu vendar obleka nij dopuščala, da bi se nad vodo vzdržal. Potegnili so ga mrtvega iz vode.

Tržna poročila.

Iz Budapešte 13. junija. Vreme je pri nas na Ogorskem tako lepo, da si ne moremo boljšega želeli. Deset dni je bilo suho, gorko vreme, ki je bilo cvetočemu žitu jako ugodno in zaostala rast je naredila velike napredke. V sredi tega tedna, ko so travniki zopet žejni začeli biti, pa je na več krajih šel pohleven dež, temperatura se je malo ohladila in rastline so se na novo poživile. Zdaj pa po več krajih precej zelo

dežuje, in to je za žita vseh sort jako dobro. Kositi so pri nas uže začeli, pa prav posebno se s tem ne moremo hvaliti. Vode so zelo padle, zato se povodnje ne bojimo več. — Vročina, ki je do polovice tedna trajala, je tudi žitni sejmi pospeševala, zato so se cene tudi nekoliko zvišale. Naši malini, ki so se uže prej precej dobro preskrbeli, kupili so urno kakih 40.000 domače in preko 80.000 centov tuje pšenice, katero so radi po 10—20 kr. pri centa dražje plačali. Ko pa se je zvedelo, da je dež polja dobro pomočil, je sejm mlačen postal. Cene so popustile in izgubilo se je ne le od konca dobljenih 10—20 kr., ampak še daljnih 10 do 15 kr. Sejm se je sklenil mirno, zaspalo. Reži se nij veliko ponujalo in so cene za ogersko blago ostale 5 gld. 25 kr. do 5 gld. 50 kr., za tuje pa 4 gld. 85 kr. za vagan, in so prodali rži okolo 4—5000 vaganov. Ječmen je imel od začetka mnogo kupcev, je tudi podražil se na 4 gld. do 4 gld. 15 kr., pa je sklenil s 3 gld. 90 kr. do 3 gld. 95 kr. Prodalo se ga je 8000 vaganov. Koruza je izgubila 5—7 krajcarjev proti preteklemu tednu. Ovsa se je prav malo pripeljalo in je 8000 centov premaknena trdno ostalo pri starih cenah. Po sočivji so kupci bolj popraševali, in sicer notiramo: debeli beli fižol po 5 gld. 50 kr. do 6 gld. colni cent; pritlikovec 6 gld. 25 kr. do 6 gld. 40 kr. Leče in graha nij nič na trgu. Proso je bilo po 4 gld. 60 kr. do 5 gld. 10 kr. vagan. Pšeno po 8 gld. 30 kr. do 8 gld. 50 kr. colni cent. Krompirja se vedno več privaža in se dunajski cent po 3 gld. 80 kr. do 4 gld. plačuje. — Češplje so bile po 16 1/2 gld. Mast in špeh kakor po navadi.

Tržne cene.

V Ljubljani 10. junija 1874.

Pšenica 7 gl. 30 kr.; — rež 5 gl. 10 kr.; — ječmen 4 gld. 60 kr.; — oves 3 gl. 40 kr.; — ajda 5 gl. 10 kr.; — prosó 5 gl. 50 kr.; — kuruza 5 gl. 40 kr.; — krompir 3 gl. 60 kr.; — fižol 7 gl. 20 kr.; — masla funt — gl. 52 kr.; — mast — gl. 42 kr.; — špeh frišen — gl. 44 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; — jajce po 1 1/2 kr.; — mleka bokal 10 kr.; — govedine funt 30 kr.; — teletine funt 27 kr.; — svinjsko meso, funt 36 kr.; — sena cent 1 gld. — kr.; — slame cent — gl. 70 kr.; — drva trda 6 gld. 40 kr.; — mehka 4 gl. 80 kr.

Loterijske srečke:

Na Dunaji 14. junija: 15. 24. 74. 48. 68.
V Gradcu 14. junija: 66. 45. 8. 21. 79.